

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

Rruga Naim Frashëri Nr 37, Tiranë , ALBANIA

**PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL PËR EFEKT MARRJEN E
SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE TË LËNDËS
KIMI**

1) HYRJE

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të kimisë është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit – IZHA, për t'u ardhur në ndihmë të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve, si dhe të gjithë mësuesve të lëndës së kimisë për t'u përgatitur për testimin kombëtar për marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi është zhvilluar duke iu përgjigjur kërkesave që MASH-i ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- dokumentet zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë mësimore – edukative të mësuesve,
- programet përkatëse lëndore,
- aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi si dhe të lëndës së kimisë në veçanti,
- përmbajtjen shkencore të lëndës së kimisë sipas programeve lëndore përkatëse.

2) QËLLIMI I PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të kimisë është hartuar për të mbështetur dhe nxitur zhvillimin profesional të tyre. Programi është hartuar nga grupi i punës duke mbajtur parasysh përmbushjen e dy qëllimeve kryesore:

- *Së pari*, të ofrohet si një program orientues për t'u ardhur në ndihmë Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve si dhe të gjithë mësuesve të lëndës së kimisë në arsimin parauniversitar për të realizuar

¹ Është fjala për të gjitha dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MASH që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese në bazë rrethi. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete.

- *Së dyti*, si një program i detyruar, veçanërisht për mësuesit që këtë vit do të marrin shkallët e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje gjithëvjetoje, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi synon:

- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e legjislacionit arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore.
- Rritjen e aftësive dhe kompetencave profesionale të kuadrit mësimdhënës, për të ndikuar drejtpërdrejtë në rritjen e efektivitetit të procesit mësimor, drejt një mësimdhënieje të suksesshme.
- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për domosdoshmërinë e njohjes së koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim.
- Realizimin në praktikë nëpërmjet demonstrimit konkret të aftësive të fituara, e në mënyrë të veçantë nëpërmjet vlerësimit të arritjeve përmes testimit.

3) PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të kimisë është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër, për të cilat testohen mësuesit. Për secilën fushë janë renditur njohuritë dhe aftësitë bazë që duhet të zotërojë mësuesi i lëndës së kimisë që të përmbushë me sukses rubrikat e testimit.

Programi është ndërtuar duke patur si pikënisje standardet bazë të përgjithshme të mësuesit si dhe në standardet e mësuesit të lëndës së kimisë. Përshkallëzimi i kompetencave profesionale që lidhen me secilën fushë të testimit do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë nevojat e tij si dhe çështjet në të cilat duhet të thellohet më shumë.

Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Sipas këtij formati, për secilën fushë prezantohen kompetencat që mësuesit duhet të zotërojnë në fushën e njohurive dhe aftësive si dhe literatura përkatëse rekomanduese që u vjen në ndihmë për zotërimin e këtyre kompetencave.

PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Fusha : Dokumentet zyrtare

Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë të...	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • zbatojë dispozitat normative për arsimin parauniversitar; • demonstrojë të drejtat e nxënësve dhe të drejtat e detyrat e mësuesit; • jetë pjesëmarrës aktiv në organet kolegjiale në shkollë; • realizojë në rrugë krijuese programin mësimor dhe orët e lira në shkollë; • zbatojë etikën profesionale të mësuesit; • demonstrojë përgatitje të lartë profesionale në aspektin shkencor e metodologjik; 	<ul style="list-style-type: none"> • Dispozitat Normative për arsimin parauniversitar (DN). • Të drejtat e nxënësve (Neni 21) • Qeveria e nxënësve (Neni 37) • Mësuesi, të drejtat e detyrat (Nenet 43,44,45) • Organet kolegjiale në shkollë (Nenet 51, 53. 54) • Udhëzimi Nr. 49, dt. 27.12.2006 i MASH "Për hartimin e objektivave të arritjeve të nxënësve". • Udhëzimi Nr.38 , dt.09.10.2007 i MASH "Për zhvillimin e orëve të lira në shkollë". • Udhëzimi Nr. 35, dt.09.10.2007 i MASH "Për lirinë e mësuesit për orët mësimore të parashikuara në programin lëndor" • Udhëzimi Nr. 37, dt.09.10.2007 i MASH "Për paraqitjen e personelit të shkollës në mjediset shkollore" • Udhëzimi i MASH Nr. 17, datë 29.06.2010 "Për strukturën dhe planet mësimore në Arsimin Parauniversitar për vitin shkollor 2010-2011". • Udhëzimi Nr. 21, datë 23.07.2010 "Për normat e punës mësimore edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e Arsimit Parauniversitar". • Udhëzimi i MASH, Nr. 26 datë 10.08.2010 "Për mbarëvajtjen e punës mësimore edukative në sistemin e Arsimit Parauniversitar në vitin shkollor 2010-1011. • Udhëzimi i Alterteksit 2010-2011 • Rregulloren Nr 4998, datë 27.07.2010 për vlerësimin e nxënësit në gjimnaz • "Kualifikimi i mësuesve – Teste 2008, 2009 2010", IKT – Maj 2008

Fusha : Programet lëndore

Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë të...	Literatura
<ul style="list-style-type: none">• zërthejë kërkesat e dokumentacionit lëndor sipas niveleve (arsim i detyruar, arsim i mesëm);• interpretojë sensin vertikal dhe horizontal të koncepteve dhe aftësive bazë në kurrikulën e kimisë 7-12;• specifikojë lidhjen ndërdisiplinore të kimisë me disiplinat e tjera të fushës dhe fushave të tjera të nxënies.	<ul style="list-style-type: none">• Programe lëndore të kimisë:<ul style="list-style-type: none">- shkolla 9-vjeçare (klasa 7,8,9)- shkolla e mesme e profilizuar (klasa 12)- gjimnaz(programet e kurrikulës bërthamë dhe te kurrikulës me zgjedhje)• Standardet e nxënies së nxënësve në gjimnaz (Standardet e shkencave natyrore, fq, 99-118) 2008, IKT• Kurrikula dhe shkolla “ Kimi dhe biologji” Nr 1, 2,3,4,5,6,7,8,9,10 , botim ISP dhe ISK, (artikujt për lëndën e kimisë)• Për zhvillimin profesional. Module për mësuesit e kimisë dhe biologjisë 2003, 2004 , botime të ISP,(modulet për lëndën kimi)• Udhëzuesit kurrikular:<ul style="list-style-type: none">- Arsimi 9 –vjeçar “Shkencat dhe Teknologjia” Tiranë, 2006 (ISK)- Arsimi i mesëm : “Udhëzues Kurrikular Për shkencat e natyrës “(pjesa e kimisë) Tiranë, 2010 IZHA

Fusha : Aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie

Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë të...	Literatura
<ul style="list-style-type: none">• japë tiparet kryesore të një mësimdhënie të suksesshme<ul style="list-style-type: none">- aplikojë taksonominë e Blumit për ndërtimin e objektivave.- identifikojë metodat më të rëndësishme të mësimdhënies- njohë metodat më të mira dhe më bashkëkohore të vlerësimit të nxënësve	<ul style="list-style-type: none">• Korniza Kurrikulare e Gjimnazit (IKT, 2009);• Udhëzues për kurrikulën e gjimnazit (IZHA 2010);• Udhëzuesit kurrikular:<ul style="list-style-type: none">- Arsimi 9 –vjeçar “Shkencat dhe Teknologjia” Tiranë, 2006 (ISK)- Arsimi i mesëm : “Udhëzues Kurrikular

<ul style="list-style-type: none"> - evidentojë nevojat e aplikimit të metodave bashkëkohore • zbatojë modelet moderne të mësimdhënies <ul style="list-style-type: none"> - lidhë parimet e të nxënësve aktiv dhe të të menduarit kritik. - aplikojë metodat e mësimdhënies nëpërmjet shprehive të të menduarit kritik. - strukturojë modele të përshtatshme mësimdhënie për kushtet e klasës. 	<p>Për shkencat e natyrës “(pjesa e kimisë) Tiranë, 2010 IZHA</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Mësimdhënia dhe të nxënësve ndërveprues”. CDE –pjesa e emërtuar: <i>Model për zhvillimin e të menduarit kritik te nxënësi në lëndët kimi-biologji.</i> • “Metodologji mësimdhënie” autor Bardhyl Musai.
--	--

Fusha : Përmbajtja shkencore e lëndës

Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë të...	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • demonstrojë nivel të lartë shkencor në zbërthimin e koncepteve të programeve lëndore të kimisë; • zgjidhë me saktësi ushtrimet dhe problemat brenda programeve lëndore të kimisë; • përdorë me efikasitet substancat dhe pajisjet në laboratorin e kimisë. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstet mësimore në përdorim të kimisë për arsimin 9-vjeçar dhe atë të mesëm të miratuara nga MASH.